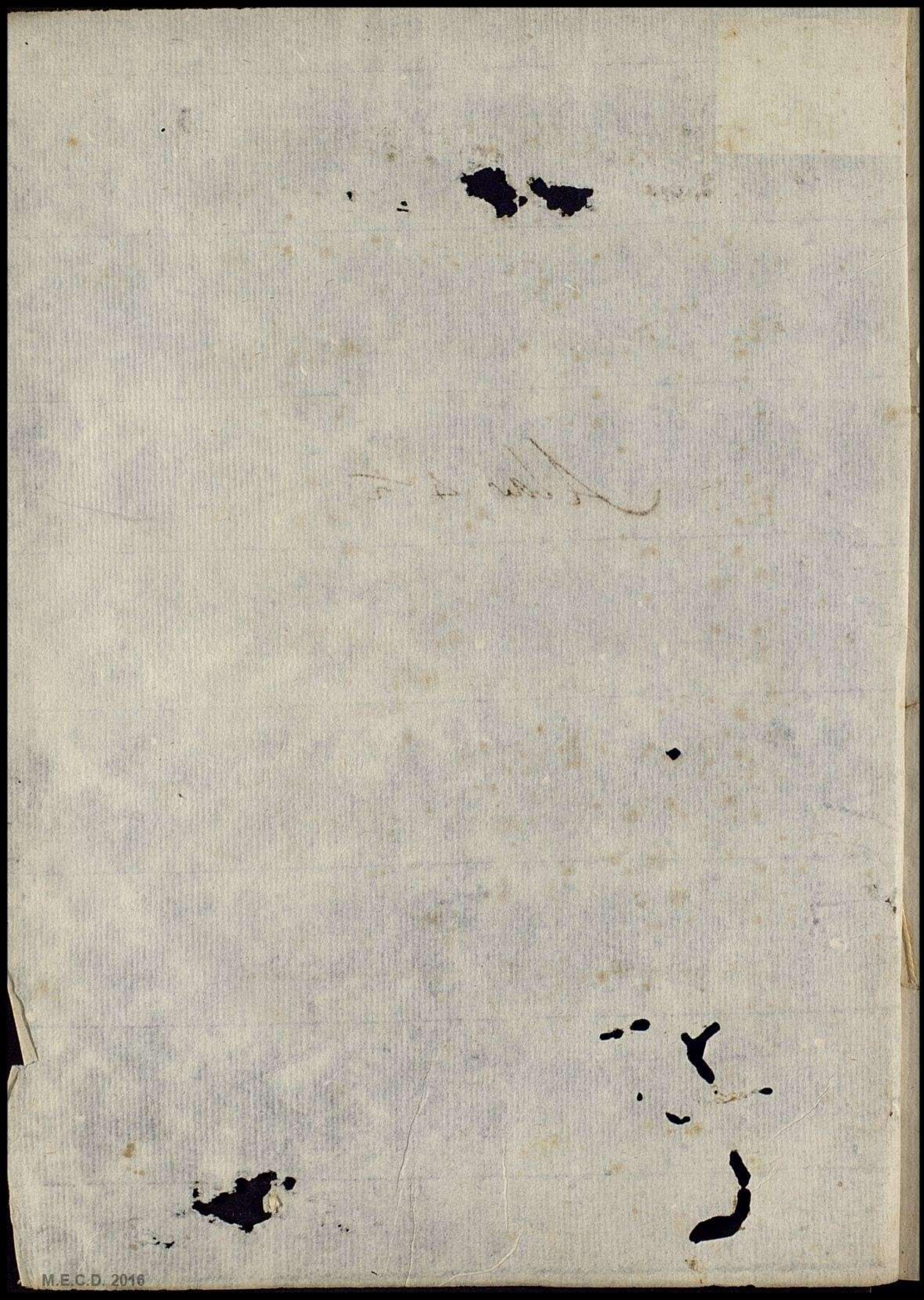

20.445

Mar 4th

R. 20445

Foll. 20.445

IURIS CIVILIS THESES

QUAS

PUBLICAE CONTROVERSIAE VINDICANDAS

VOVET

D. FRANCISCUS AGULLÓ ET SEMPERE

ORCELITANAE UNIVERSITATIS ALUMNUS;

CUI PRAESES ADERIT

D. D. IANUARIUS VALERO

Digestorum olim, Codicis nunc Proprietarius Professor.

Locus Certaminis eiusdem Universitatis Palaestra.

DIE 9. MENSIS MAII ANNI
MDCCXCI.

MURCIAE:

In Calcog. D. Antoniae Ramirez, Viduae Philippi
Teruel, olim Typographi: via Lintearia.

R. 20445

1000 C

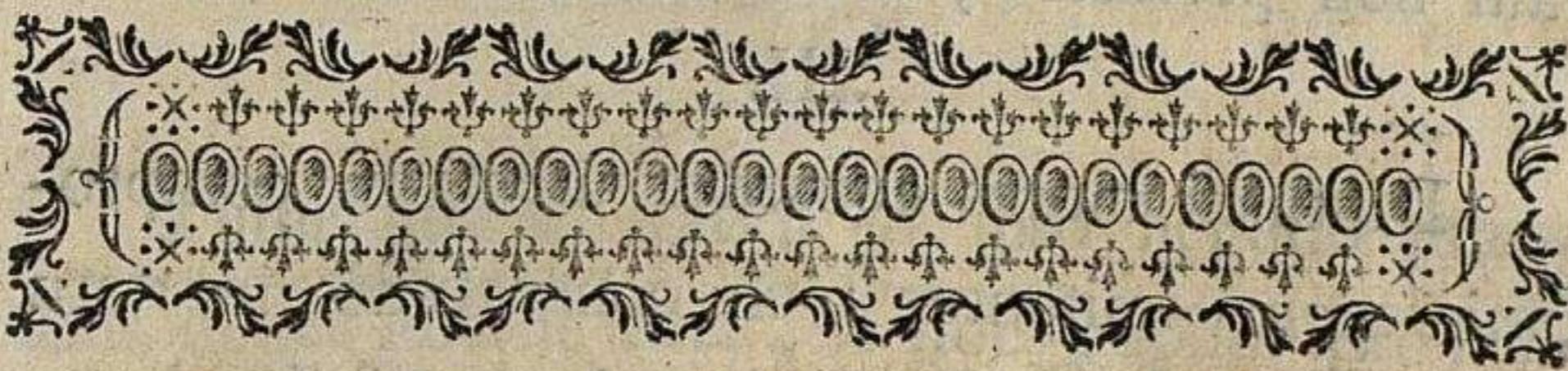
1000 C

AL MUY ILUSTRE
CLAUSTRO
DE LA REAL Y PONTIFICIA UNIVERSIDAD
DE ORIHUELA.

*S*i el fruto del terreno pertenece al Dueño de la propiedad , el que damos á luz á ninguno corresponde con mas derecho que á V. S. quando contamos por gran fortuna nuestra el ballarnos en su propio suelo , haber crecido á su sombra , y haber bebido á sus pechos la leche de una doctrina provechosa , saludable , y sin mezcla de aquellos errores , que rompiendo los diques de la Religion , y verdadera obe-

obediencia , han derramado estragos por todas partes , no solo dolorosos á la Iglesia , mas funestos tambien y lamentables hasta las mismas Republicas. Esta felicidad debida al cuidado de V. S. empeña en nosotros todo el agradecimiento y amor que corresponde á tan buena Madre , cuya fecundidad se ha dado por lo mismo á conocer en tantos Ilustres Varones como de aqui salieron para dar esplendor con su zelo á las Iglesias , con su rectitud á los Tribunales , y con su doctrina á los otros cuerpos literarios. Pero esta misma gloria que habiendo tenido el origen de V. S. se ha difundido por todas partes , bueve otra vez á V. S. como á su centro , y se deriva tambien en nosotros que descansamos á su sombra : Por tanto esperamos , que al paso que hemos experimentado su favor en la escuela , nos dispensará su protección en la palestra.

.I.

CUM ius civile à iure gentium distingua-
tur ; quod omnes populi , qui legibus et
moribus reguntur , partim suo proprio , partim
communi hominum iure utantur ; nobis in ani-
mo est , ius civile definire : *Quod quisque po-*
pulus sibi constituit. Cuius in varias partes di-
visiones , et subdivisiones , sciscitanti ulti dabi-
mus in agone.

.II.

Romanas leges , populus Romanus , penes
quem ius suffragii erat , Senatorio Magistratu
interrogante (veluti Consule) sanciebat. Hinc
illud Ulpiani de Legibus: est lex : *communis Rei-*
publicae sponsio. Verum et si postquam lata es-
set scribi soleret , scripto promulgari , aut in
Tabulis incisa publicè , ut cognosceretur , pro-
poni ; ad eius nihilominus substantiam , scriptu-

A

ram

* II *

ram non pertinere , non censemus immerito.

.III.

Diuturni mores consensu utentium comprobati legem imitantur : en consuetudo in statu populari : cuius vis tanta , ut leges civiles dergare , et prorsus tolere valeat , non in dubium vertimus.

.IV.

Servitus legalis sive iure belli iusti , sive iure nativitatis , sive ratione iustae condemnationis , sive titulo venditionis , et emptionis licita est , nec opponitur iuri naturae.

.V.

Romani in solatum orbitatis filios sibi adsciscere solebant : quam sane facultatem nullis aliis impertitam agnoscimus , quam sexagenariis.

.VI.

Licet autem , et in locum nepotis , vel nepotis , pronepotis , vel deinceps adoptare , quamvis filium quis non habeat : sed si nepotis loco , ex filio , adoptet , is consentire debet.

Tu-

* III *

.VII.

Tutor autem statim in ipso negotio praesens debet auctor fieri , si hoc pupillo prodesse existimaverit : post tempus vero , vel per epistolam , aut per nuntium interposita auctoritas , nihil agit.

.VIII.

Divisio rerum , et proprietatum , quoad potestatem procurandi , ac dispensandi , non modò conveniens est , sed in Rep. bene ordinata , plane necessaria.

.IX.

Rerum communium usum , universis gentibus confitemur competere , barbarumque semper habitum quemquam mortalium eo usu prohibere.

.X.

Venatio , atque piscatio , iure Hispano , omnibus promiscue permissa : ut Principi tamen licet limitibus circumscribere eas , quaedam vetando instrumenta , vel alio quocumque modo , nec ius naturae respuit : tit. 8. lib. 7. Recopil.

A2

Prag-

* IV *

Pragmat. lata die 13 Martii anni 1769.

.XI.

Oppido sunt inter se digladiati dissidentes
ICTorum. asseclae Proculeiani , et Sabiniani
acceptam á maioribus de specificatione doctrin-
am tuentes. Nerva , et Proculus artifici ; Sa-
binus , et Cassius è converso domino materiae
conflatam speciem adscribabant. Non nostrum
inter hos tantas componere lites : sed Iustinia-
no qui rem tantam , tam luculenter transegit,
pollice utroque subscribimus. Medium eius in-
ter hos sententiam , si materia ad pristinum pos-
set statum reverti , materiae domino , si ad pri-
maevum reduci statum neutiquam valeat , fa-
bro artefactum adiudicantem , ulnis ambabus
amplexamur.

.XII.

Tignum iungens bona fide, actione *de tig-
no iuncto* , duplum praestare tenetur : qui ma-
la fide , quantum domino interest , summa iu-
reiurando in item firmata.

.XIII.

Crebris difficultatum dumis obnoxia quaes-
tio,

* V *

tio , erga adquisitionem fructuum ex re aliena , bona fide possessa , perceptorum : nos bonae fidei , tituloque iusto firmatae possessorem, omnium , etiam naturalium fructuum , dominum autem amus.

.XIV.

Nihil tam naturali aequitati conveniens, quam voluntatem domini rem suam in alium transferre volentis ratam haberi : at si utrumque causa translationis idonea subesse existimetur, circa utramque dissensio dominii translationem haud impedit.

.XV.

Usumfructum ius alienis rebus utendi fruendi salva rerum substantia , definiendum arbitramur : eius de sarta tecta re cautionem à testatore remittendam , inficias imus : ab herede remitti posse , est qui ambigat nullus.

.XVI.

Inconsideratam imbibit Tribonianus sententiam , dum veri ususfructus naturam vestibus denegavit.

Ius

* VI *

.XVII.

Ius altius tollendi revera inter servitutes numerari recte , ex iure prisco , et exemplis ostendemus.

.XVIII.

Omnis praescriptio legitime facta tanti est valitura momenti , ut praescribenti liceat rem , ut suam retinere , postquam alienam fuisse deprehendit.

.XIX.

Codicis constitutio donationis revocationem patronis , ob supervenientiam liberorum , indulgens , iure stricto , ad parentes porrigi non valet.

.XX.

Quod de marito refert Ulpianus , et innumerus locis perspicuè traditur , eum nempè verum esse fundi dotalis dominum , matrimonio constante , haud carere veritate affirmamus.

.XXI.

Nec inde tamen inferre licet , rei dotalis alienationem ei esse concessam ; fuit ergo illi

* VII *

talis facultas , per Legem Iuliam ab Imperatore Augusto promulgatam , denegata.

.XXII.

In varias distrahuntur auctores sententias de validitate testamenti iuxta alicuius loci consuetudinem facti , extra illum locum : nobis probabilior videtur sententia , asserentium valere.

.XXIII.

Testes adhiberi possunt in testamento ii cum quibus testamenti factio est : sed neque mulier , neque impubes , neque servus , neque furiosus , neque mutus , neque surdus , neque is cui bonis interdictum est , neque ii quos leges iubent improbos intestabilesque esse , possunt in numerum testium adhiberi.

.XXIV.

In testibus autem non debet esse is , qui in potestate testatoris est : sed si filius familias de castrensi peculio , post missionem faciat testamentum , nec pater eius recte adhibetur testis , nec is , qui in potestate eiusdem patris est ; reprobatum est enim in ea re domesticum testimonium

Di-

* VIII *

.XXV.

Diligens in ordinandis testamentis solemnitatum observatio , principalibus constitutionibus , militibus est remissa : liquet inter nos.

.XXVI.

Non tamen omnibus licet testamentum facere. Statim enim ii , qui alieno iuri sunt subiecti, testamenti faciendi ius non habent.

.XXVII.

Ex quo imperiali beneficio bonorum adventitorum proprietas filiis familias , iure pleno adquiratur ; non licet inferre testamenti factionem eis quoque concessam.

.XXVIII.

Testamentum à furioso conditum , dum compos est mentis , per furorem supervenientem, non fit irritum.

.XXIX.

Postumi liberi , vel heredes institui debent, vel exheredari : quolibet ex iis foeminini sexus, sive masculini praeterito , valet quidem testamentum ; sed postea agnatione rumpitur , et ea ratione totum infirmatur.

Si

* IX *

.XXX.

Si quis ex semisse heredem scripserit , totus
as in semisse erit ; ius enim nostrum non patitur
eumdem in paganis testato , et intestato deces-
sisse.

.XXXI.

Si filius fam. heres institutus sit , eique si
heres non esset substitutus datus ; filio repu-
diante, non pater , sed substitutus admittendus.

.XXXII.

De substitutione pupillari alta est inter in-
terpretes quaestio , an substitutus matrem à le-
gitima excludat necne : in affirmativam iura-
mus.

.XXXIII.

Testamentum , maxima , et media capit is
testatoris diminutione , irritum factum , absque
nova voluntatis contextatione , eo restituto , con-
valescit ; secus si testator adrogandum se dede-
rit , et postea sui factus iuris decesserit.

.XXXIV.

Testamentum conditum rite , nuda contra-

B

ria

* X *

ria voluntate , quantumvis coram septem testibus declarata , non infirmatur.

.XXXV.

Iustas exheredationis causas ad quatuordecim complexus est Iustin. in Nov. 115. cap. 3: ob alias , dummodo aequa graves , aut graviores , exheredationem confici recte , non moramur amplecti.

.XXXVI.

Nec ipso iure testamentum corruit , quoniam exheredatio sine elogio facta : ad id enim resindendum opus esse querela , constitutioni Iustiniani quamoptime est consentaneum.

.XXXVII.

Duo dumtaxat esse distincta inter se adquirendae hereditatis genera , additionem , et pro herede geritionem ; tam nobis notum est; quam quod notissimum.

.XXXVIII.

Diversis antiquis legatorum formulis , desideranti relatis , aliquid de illorum inter , et fideicomissa differentiis , adiicere poterimus.

* XI *

.XXXIX.

Non solum autem testatoris , vel hereditatis , sed etiam aliena legari potest , ita heres cogatur eam redimere , et praestare .

.XL.

Cum tamen haec iuris dispositio ex quadam voluntatis coniectura proficiscatur , si contrarium ex fortiori praesumptione , agentisque probationibus eliciatur , locum in iudicio sibi legatarius non vindicabit .

.XLI.

Ius quo collegatariorum eiusdem rei partes iis accrescunt , qui suam agnoverunt portionem , ius est accrescendi : quod si verbis etiam coniunctis dumtaxat , modo quo in iure vocantur , impertitum esse praedices palam , senties nobiscum .

.XLII.

Si rem legatarii quis ei legaverit , inutile est legatum , sed si uxori maritus dotem , valeat legatum .

B2

Si

* XII *

.XLIII.

Si quis ancillas cum suis natis legaverit, etiamsi ancillae mortuae fuerint, partus legato cedunt: sed si servus cum peculio fuerit legatus, mortuo servo, vel manumisso, vel alienato, peculii legatum extinguitur.

XLIV.

Ingens est inter Iurisprudentiae principes dissidium super crementum, aut decrementum nummorum aestimationis post contractum in solutione facienda, noster inclinat animus calculum adiicere si monetae bonitas interna mutata sit, tempus contractus, si valor impositius, tempus solutionis esse inspiciendum, asseverantibus.

.XLV.

Id autem quod in diem stipulamur, statim quidem debetur, sed peti prius, quam dies veniret, non potest.

XLVI.

Ex conditionali stipulatione tantum spes est debitum iri, eamque ipsam in heredem transmitimus, si priusquam conditio extet mors nobis

con-

* XIII *

contigerit ; secus vero in legatis.

.XLVII.

Pupillum cum aliis contrahendo absque tutoris auctoritate naturaliter obligationis nexu illigari , manifesta aequitas clamare videtur.

.XLVIII.

Si minor viginti quinque annis curatorem accipiat , consensum eius adhibere debet ; alioquin nulla iure civili , ex eorum contractu obligatio nascitur.

.XLIX.

Fideiüssorem non posse obligari in duriorrem causam , quam principalis ; bene tamen maiori vinculo , et efficacius , extra omnem dubitationis aleam iacet.

.L.

Si fideiüssor maiorem summam quam quae debetur , suopte nutu , promisserit , in partem concurrentem teneri , cum Bachovio existimamus.

LI.

Sicut stipulatio verbis , ita litteris constat altera obligatio efficax certè , nisi actio ex ea pro-

* XIV *

proveniens , non numeratae pecuniae exceptione,
elidatur.

.LII.

Quae tamen intra biennium proponenda,
ut eo transacto etiam probationis onus in se de-
bitor suscipiens , non audiatur.

.LIII.

Simul ac emptio perfecta est , licet res non-
dum tradita omne commodum , et periculum rei,
quod sine facto venditoris contingit , pertinet ad
emptorem.

.LIV.

Conductor omnia secundum legem con-
ductionis facere debet , et ab eo custodia talis
desideratur qualem diligens paterfam. suis rebus
adhibet , quam si praestiterit , et rem fatò amis-
serit , restitutioni non tenebitur.

.LV.

Mortuo conductore intra tempora conduc-
tionis , heres eius eodem iure in conductione suc-
cedit.

.LVI.

Si Titius et Seius inter se pacti sint , ut ad

* XV *

Titium lucri partes duae societatis pertineant, damni tertia ; ad Seium duae partes damni , lucri tertia : clamitet quantum vellit Quintus Mucius, rata erit conventio.

LVII.

Manet autem societas eousque , donec in eodem consensu perseveraverint : at cum aliquis ei renuntiaverit societas solvitur.

LVIII.

Negotiorum gestor , quamvis depositario natura non absimilis , ad exactissimam diligentiam , ut commodatarius compelli , creditur.

.LIX.

Indebitum per errorem etiam iuris solutum, si nulla subsit naturalis obligatio , repeti potest.

.LX.

Nec aliud pro alio creditore reluctante , nec debiti pars pro debito potest solvi ; ad iustam namque solutionem , ut quod debetur simul , et semel totum solvatur , requirimus.

.LXI.

Veteribus penitus ignotas fuisse actiones mixtas , nemo qui sane sapiat inficias ibit : lo-
cum

* XVI *

cum tamen in iure hispano obtinere l. 6. tit. 15.
lib. 4. Recopil. nos docet.

.LXII.

Rerum incorporalium nomine duplicem actionem comparatam esse ; confessoriam , et negatoriam , utramque in rem , una omnium vox est : hanc si actor in iudicium deducere conetur, reo incumbit probatio.

.LXIII.

Vero rei domino , si actione Publiciana, quam rei vindicatione uti mallit , licebit.

.LXIV.

Actionem Paulianam , quae creditoribus ob alienationem in eorum factam fraudem , conceditur , in personam esse , multis argumentis evincitur.

.LXV.

Qui pro alieno debito se soluturum constituit , actione *constituae pecuniae* , tenetur.

.LXVI.

Praeiudiciales actiones estò de iure personarum tractent , potius reales , quam personales esse videntur.

* XVII *

.LXVII.

Citramontani Doctores bonae fidei contractum , cui dolus causam praebuit , ipso iure nullum esse affirmant : Ultramontani negant : sequimur illorum castra.

.LXVIII.

Soluto matrimonio uxori competit *de dote* actio ad repetitionem , si suo nomine eam intulerit.

LXIX.

Sed si de dote in iudicio mulier agat , placet eatenus maritum condemnari debere , quatenus eius facultates patiantur , ob beneficium , quod vocant privilegium , et exceptionem competentiae.

.LXX.

Quo plenius et certius mulieribus de dote consultum esset , Iustinianus constituit , ut adiectam omnium mariti bonorum hypothecam haberent , et creditoribus tacitam , etiam anteriorem , habentibus , praeferantur : á qua sane sententia nobis non licet transversum , ut aiunt , unguem discedere

C

Quam-

* XVIII *

.LXXI.

Quamvis filius fam. ex omnibus contractibus cum illo initis conveniri valeat , exceptionem tamen induxit SCtum. Macedonianum , sub Imperatore Vespasiano in lucem , Suetonio auctore, editum , eis mutuas prohibens pecunias dari , qui in potestate parentis sunt , denegansque universam creditoribus efficacem actionem.

.LXXII.

Condictio furtiva , & actio *rerum amotarum*, contra heredes etiam dantur in solidum.

.LXXIII.

Actiones ex maleficiis penales heredibus dantur , at in herededes non competit.

.LXXIV.

In bonae fidei iudiciis exceptionem peremptoriam initio litis contextari necessum non est; sed eam quandoque ante rem iudicatam opponere licet.

.LXXV.

Si debitor bonis suis cesserit , et cum eo creditor experiatur, per exceptionem *si bonis cesserit* de-

* XIX *

defenditur : quae sane exceptio fideiussoribus denegatur.

.LXXVI.

Iudex iuxta allegata et probata , contra privatam scientiam , reum iudicare tenetur ; ad id enim compellitur , publica qua fungitur, potestate.

Et en , benevole Lector , studii nostri fruges. Sin minus arriserint (quoniam parvi censes momenti) Pyrae consecra , nec credas nos propterea Iudificari. Monitum tamen te velimus , nos nunquam obliterate sequentia:

Non Mus fundit Pavonem ; non Rana Leonem.

Fatemur ingenue , nec fatendo erubescimus.

VALE.

Vidit Dr. Redondo,
Rector.

Vidit Dr. Oribuela,
Cen. Reg.

Imprimatur.
Montalvo.

